

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József körút 36.
Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného štyroch-
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálna kruto- hlavatosť.

Páni liberálni ablegáti tuším nazdávajú sa, že ich ľubovôli poddať sa musí všetko, čo je nie liberálne. Do čoho sa oni raz zažrali, na to by mal poslušne prikyvovať hlavou každý občan, celý národ, ba malo by sa im za to klanat ešte aj slnce, mesiac i všetky telesá nebeské. Takej zaslepanej krutohlavatosi nezkusili sme ešte so strany liberálov, akú prejavujú teraz pri pojednávaní snemovom o vojenských nešťastných predlohách. My oprávnene očakávali sme, že sa tí liberáli konečne predsa len presvedčia o nemožnosti svojich návrhov vojenských; no teraz to už patrne vidíme, že liberáli nemajú, nesmú mať žiadného presvedčenia, a keby ho aj mali, nesmú sa dľa neho riadiť.

To už len vidí každý, že národ niako nevie sa uspokojiť s tými novými farchami vojenskými — len liberáli robia tak, akoby tú nevôlu národa nevideli. Oni sa zopreli ako nepodarený kôň, ktorý sa z miesta pohnúť

Ježiš na hore Olivetskej.

nechce. Rob, čo chceš, liberáli vytrvajú si na svojom, ani len znaku nedávajú o tom, že nakoľko boli by náklonní aspoň len zmeniť, obľahčiť tie návrhy. Ba naopak, dokazujú svoju neustúpnosť kamdiel viacej. Vojenský minister už ráz bol odročil termín assentovania. Teraz, keď presvedčil sa, že veru z tých návrhov tak ľahko nebude zákon, odročuje termín assentírky ešte na ďalší čas, na dobu letnejšiu. A ešte sa vo svojom nariadení vymlúva, že vraj vláda a on neberú na seba žiadnu zodpovednosť za prípadné mrzutosti, ktoré ľud z takej opozdilej assentírky mať môže. — Hľa jaká toto krutohlavatosť. Nuž a kto mu kázal vymysleť také farchy ľudu na krky, ktoré žiadon svedomitý občan len tak ľahostajne prijať nemôže, nesmie? Keby nebolo treba brániť ten ľud beztak nesmierne obťažovaný proti takým liberálnym nástrahám, nuž mohlo byť už po assentírkach.

Že jak krčovite pridržajú sa liberáli svojich návrhov a toho, aby len národ dobre obťažif mohli novými farchami, o tom presvedčuje nás nový plán vlády o *predĺžení indemnity*. Treba nám tu vysvetliť, čo to za zázrak, tá indemnita: Vláda, aby krajinu spravovať mohla, musí vyhotoviť pre každý nastávajúci rok *rozpočet* o krajinských príjmach a výdavkoch, a ten rozpočet musí sa na sneme pretriasať a musí byť prijatý, čili odhlasovaný. Jestli vláda nemala času predniesť rozpočet snemovni pre rok nastávajúci, vtedy je prinútená vláda žiadať od snemovni, aby vyneseným zákonom dovolilo sa jej spravovať krajinu za istý čas aj *bez rozpočtu*. Takéto zákonité dovolenie menuje sa indemnita. Aj tohoto roku potrebovala vláda takú indemnitu na štvrt roka. Ponevác ale vidí, že boj v snemovni potrvá ešte hodne, a že nedá sa ani pomysleť na riadne pretriasanie krajinského rozpočtu na tento rok, preto bude si teraz žiadať zákon, aby sa jej predĺžila tá indemnita až na *osem mesiacov*. Tojest, vláda chce až do konca augusta bez rozpočtu spravovať krajinu, a to len preto, lebo sa chce krutohlavate pridržať svojich vojenských predloh.

Ale čo potom z takéhoto «spravovania» môže dobrého vykvitnúť? Zhola nič. Vláda ostáva nečinnou, ako by jej ani nebolo! Psoty, biedy na všetky strany až hrúza. Všeliaké vážne veci maly by sa riešiť zákonitou cestou, ale je to pre krutohlavatosť liberálov nemožné. Nech sa robí

čo chce, keď je bieda nech je bieda, nech nastane trebárs i deň súdny, páni liberáli si z toho nič nerobia: ich najhlavnejšou úlohou je teraz ukázať národu, že tie vojenské farchy predsa len zavesí nám na krky, a čo by sme všetci i hladom pomreť museli. Veru smutné, strašné výhlady! Liberálni voličia! Nech vás sám Pán Boh tak požehnáva, ako ste nám dopomohli k takýmto prepadeným poriadkom liberálnym!

Tedy nová, predĺžená indemnita na 8 mesiacov. Ale čo bude potom, keď ani za tých osem mesiacov nepodarí sa liberálom previesť tie nešťastné návrhy vojenské? A čo sa liberál stará o to? Bude ako bude! Na to ani jedon liberál nemyslí, že z takéhoto mlátenia prázdnej slamy, z takýchto násilne vyvolávaných jalových bojov snemových má ten národ ubohý nesmiernu škodu.

Pre svoju krutohlavatosť môžu liberáli tolko zmatkov narobiť v krajine, že následkom toho snád bude museť ustúpiť terajšia vláda, ktorú by sme my síce ani najmenej neoplakávali. Ale čo-že to osoží národu, keď taká prepadnutá vláda zanechá po sebe tisíc starostí a bied?

Protivládne stránky uspokojuje pri terajších krušných pomeroch len to isté povedomie, že za *nami stojí národ celý*, ale za predlohy vládne nikto sa neblázni. Ba ešte aj sami liberálni voličia zhrozili sa nad tými návrhmi vlády a idú slávnostne protestovať proti nim. Liberálnym ablegátom sa to ovšem nepáči, že ich vlastní voličia vydržiavajú teraz shromaždenia proti novým vojenským farchám, ale ustúpiť predsa len nechcú. Nechcú preto, lebo sú liberáli, a liberálom byť a ľudu si nevsímať: to má v Uhorsku viacej platnosti ako Desatoro Božích prikázanií.

Táto krutohlavatosť liberálov bude posledným prečinom proti národu. Dôvery ste páni liberáli nemali u ľudu už od dávna, no vaša krutosť otvára oči i tým hlupákom, ktorí bez presvedčenia a rozumu hlasovali so židmi na vás. S.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu poslovenčil *Andrej Hladký*. Vydáva redakcia «*Posla Svätého Antona*» v Budapešti, VIII., Szentkirályi-u. 28. Cena 20 halierov. Knižočku túto vrele odporúčame našemu slovenskému ľudu; obzvlášte našim malo hospodárom a remeselníkom preto, keď povážime, ako je dobre, keď človek pri dobrom zdravom rozume môže praktične sprevádzať obrábanie pozemkov a iné svoje obchody.

POLITICKÉ CHÝRY.

Petícia ľudákov proti vojenským predlohám.

Naši statní ľudáci neustávajú v boji tomto. Čo deň to viac doposielajú nám prosbopisov, ktorých počet presahuje už 1000. Pokračujeme v uverejňovaní menoslova tých obcí, z ktorých doposlali nám také prosbopisy:

Rábacsanak (Sopron), Rendve (Bars), Lövä (Sopron), Und (Sopron), Bak (Zala), Kistata (Sopron), Felsőszopor (Sopron), Bolgárom (Nógrád), Pernek (Pozsony), Gyügy (Hont), Egeg (Hont), Ujlak (Nyitra), Szolnok (Abauj-Torna), Esztergom, Nógrád, Páli (Sopron), Holtó (Zala), Zohor (Pozsony), Pográny (Nyitra), Kisnémedi (Pest), Salamonfa (Veszprém), Nagyhind (Nyitra), Alsószeleste (Vas), Ukk (Zala), Vicza (Sopron), Horvátkut (Somogy), Gyertyámos (Zala), Hoticza (Zala), Alsólakos (Zala), Koóth (Zala), Felsőlakos, Jászladány, Egyházashollós (Vas), Hidashollós (Vas), Felsőpáhok (Zala), Hidegség (Sopron), Farkasfa (Vas), Sasvár (Nyitra), Baán (Trencsén), Kaláz (Nyitra), Süttör (Sopron), Himód (Sopron), Hövej (Sopron), Bollahida (Zala), Szilvágy (Zala), Nova (Zala), Karácsnyfa (Zala), Böös (Pozsony), Salamonfa (Sopron), Bessenyo (Zala), Tamásfalva (Gömör), Köveskut (Vas), Dömös (Esztergom), Magyar-Egereg (Baranya), Soóvár (Sáros), Káld (Vas), Kicsind (Esztergom), N-Szuha (Gömör), Szentjakab (Zala), Esztergom-Bajna (Esztergom), Sótóny (Vas), Hodos (Vas), Bács-Topolya (Bács-Bodrog), Vállaj (Szatmár), Zaránk (Heves), Csénye (Vas), Harasztifalu (Vas), Ellend (Baranya), Mihályi (Sopron), Tömörd (Vas), Szentlászló (Torda), Moson-Kiliti (Moson), Nemesnép (Zala), Nemesrád (Zala), Nagyköcsk (Vas), Dunaadony (Fejér), Bucsán (Zala), Németpereszteg (Sopron) Gáborjáháza (Zala), Kolontár (Veszprém), Csanálos (Szatmár), Bágyog (Sopron), Izgár (Krassó-Szörény), Endröd (Békés), Kövesd (Sopron), Kalocsa (Pest), Kalocsa (Pest), Tihany (Zala), Sarród (Sopron), Agyagos (Sopron), Szergény (Sopron), Kapcza (Zala), Hosszúfalu (Zala), Csenteferityfalu (Zala), Hármásfalu (Zala), Bördöcze-Iklód (Zala), Sormás (Zala), Egyházkaresa (Pozsony).

Porážka socialistov.

V zpráve našej o Krajinskom sneme podotýkame to, ako odhalil ľudák br. Kaas jedného vodcu socialistov. Vodcovia socialistov badali hneď, že takéto odhalenia môžu im nohy podfať, preto ponáhľali sa brániť «socialistickú česť» — rozumie sa, že tá obrana bola tiež tak po socialistický prevedená. Narobili totiž v novinách svojich kriku toľko, ako židia pri Jerichu a svolávali každého na shromáždenie, ktoré aj vydržovali túto minulú nedeľu. I shromáždilo sa ľudu hodne a každý zvedave očakával, ako sa páni rečníci budú ospravedlňovať.

Ale z toho ospravedlnenia nebolo potom nič, lebo ono záležalo len v tom, že páni socialisti napádali «klerikálov», «tmárov» t. j. všetkých nás, ktorí sme svoje kresťanské presvedčenie ešte neodhodili od seba. Aj ľudovú stranu nám napádali až besno, — z čoho sa však pravý ľudák iba len tešiť môže. Lebo tí socialisti neráčili by sa tak strašno hnevať na stranu našu, keby sme im neboli škodnými. Ale ľudová strana svojim úprimným naniáhaním sa za práva utláčanej chudoby kamdiel viac podkopáva pôdu socialistom. Ľudová strana už aj doteraz predsa previedla mnohé veci v prospech ľudu, kdežto socialisti svojim blúznením nemôžu nič previesť iba toľko, že hlúpi a Boha sebe nevšímajúci ľudia sadajú tým židom — vodcom socialistickým na lep. Ovšem, núdza je zlý radca — a keď chudobný robotník vidí, jak opovážlive vrešia títo židiská proti všetkému, čo je nám sväté, nuž sa potom taký slabej viery človek chudobný ľahko dá namátožiť. Smutné je to, že týmto židom sa dnes už všetko dovoľuje. Veď n. pr. teraz v nedeľu zarečnil si jeden židovský socialista takto: slávnostne tu sľubujeme, že dotiaľ neustúpime, kým neodoberú sa kňazom majetky. Odobierať cudzie majetky, no v tom sa uhorskí židia už dávno vyznačujú, len-že doteraz mohli to len pálenkou, vekslami a úžerou prevádzať. Nenasýtenosť židovských socialistov robí hľa ohromné pokroky, lebo tie majetky, ktoré si židia doteraz všeliako nadobudli, žiadajú teraz rozmnožiť verejnou krádežou.

KRAJINSKÝ SNEM.

Interpellácia baróna Kaasa.

Barón Kaas predniesol tie gšefty, ktoré páchali počas milennárnej výstavy Mauthner a Herczeg s výstavnými medailami a rádami. Toto gšeftárnie odhalil jeden päťkostolský žurnalista, proti ktorému štátne zastupiteľstvo pozdvihlo tlačovú pravotu, lebo tvrdil, že pri tých gšeftoch fungiroval Bánffy a pokladnica strany. Tomu žurnalistovi ale sľubili miesto pri policii, jak na pojednávaní vyhlási, že dôkazov nemá. Obžalovaný aj urobil, čo od neho žiadali, ale keď sa hlásil na policii, nuž mu Rudnay povedal, že ho zamestnajú pri tajnej policii s platom 150 zl., ale sa musí snažiť, aby sa dostal za spolupracovníka orgánu Ugronistov, čo aj bezplatne a aby tajné redakčné chýry prinášal policii. Keď ale patričný za takýchto podmienok miesto prijať nechcel, hl. kapitán povedal, že také postavenia prijímajú aj inakší ľudia a ukázal mu kvittancie, na ktorých jeden bývalý vyslanec neodvislej strany a vodca socialistov Desider Bokányi kvittovali svoj mesačný plat. Týmto Kaas dokazoval, že Bokányi a jeho spol. stoja v službe policie a vidí aj spojenie socialistov s vládou, lebo Bokányiho a Goldnera ministerský predseda pozval na poradu o ochrane opustených detí a len následkom toho mohli socialisti bez-trestne potupovať vieru a cirkev na svojom poslednom shromážení. Pýtal sa konečne ministerského predsedu,

či potresce socialistických rečníkov socialistického shromáždenia pre poburovanie proti viere.

Ministerský predseda Széll odvolal sa na to, že sa odhalenia Kaasove nemôžu jeho týkať, lebo v tom čase ministerským predsedom nebol. So socialistami nevyjednával ohľadom žiadného spoločného ľudového shromáždenia. Na poradu o ochrane detí pozval Všeobecnú robotnícku pokladnicu pre podporu chorých a tá vyslala na ankét Bokányiho a Goldnera. Čo sa týka samej interpellácie, vyhlásil, že dá vyšetriť nakoľko sa socialisti prehrešili a dľa toho zakročí.

Tá stupavská voľba.

Ctení voličia stupavskí! S veľkou napnutosťou čítajte, čo váš vyslanec veľk. pán *Ján Trubinyi* povedal o tej chýrečnej voľbe v Stupave dňa 2-ho októbra roku 1901 prevedenej,

Reč nášho pána Trubinyiho znie nasledovne:

«Ctená Snemovňa! (Čujme, čujme!) V minulých týždňoch účinkoval som pri voľbe v Galanthe, čo dôverník nášho kandidáta. Navrátiac sa sem, za prvú povinnosť som si držal k tejto voľbe pánu ministerpredsedovi gratulovať. A môžem povedať, že som to dôverne činil, lebo tá voľba bola spravodlivá, zákonitá a čistotná. — Učinil som to z dvojnásobného ohľadu. Ponajprv preto, aby dokázal, že ja keď vidím víťazstvo pravdy a spravodlivosť, to nielen uznám, ale pred ním sa aj pokloním. Po druhé preto, abych mal právo očakávať, by pán ministerpredseda i vtedy za pravdu držal slová moje, keď ja tu nespravodlivosť, rušenie zákona prednesiem.

Kedykoľvek som rečnil tu na sneme, usiloval som sa vecne mlúviť: učiním to i pri tejto príležitosti, keď som prinútený takú vec predniesť, ktorá by bola bývala podivuhodná aj v tých dobre známych časoch bánfických. (Nespokojnosť na liberálnej strane. Čujme! čujme! na ľavej strane.)

Dňa 2. októbra roku 1901 predsedovia stupavskej voľby tak pokračovali... (Gejza Szüllő: že je to potupa!), ktorí ani po 4 hodiny trvajúcej záverečnej hodine neboli vstave pre v menšine ostalého kandidáta docieliť víťazstva — jako ten juhás básnika Petófiho, ktorý so žlafu silno uderil na hlavu somára. Podobne činili i títo predsedovia so zákonom volebným, keď bez všetkej právnej príčiny zrušili voľbu. To sa stalo dňa 2. októbra r. 1901, preto sa zdá čudnou rečou, že ja to teraz tu prednesiem. Nečiním to bez príčiny. Toto neslýchané rušenie zákona, s ktorým podobne v celej krajine vo všetkých okresoch môžu zrušiť voľby, ešte ani podnes k zákonitému trestu nedošlo. (Tak je! Tak je! na celej ľavej strane.)

Že čo sa konalo pred voľbou, to nepatrí do tejto reči, ja, aby príčinu mojej reči ctená Snemovňa pochopíť mohla, musím predniesť to, čo sa pod hlasovaním a pod záverečnou hodinou konalo. (Nepokoj na pravej strane. Gejza Szüllő: Je to velice zaujímavé, čujme! Ministerpredseda: Čujme, prosím za ticho, chcem každé slovo pána vyslanca počuť.)

Pod hlasovaním popoludní o 3. hodine jeden človek

z Lazarna príde ku pánu predsedovi Gondovi a zdelí mu, že jejich počet včera večer ešte 53 bol, a dnes už len jedenadvadsiati sa mohli ustanoviť na voľbu. Neslýchaná vec — povie si Gondik — takto nemôžeme voľbu viesť. A zastavil hlasovanie. Prešiel k predsedovi oznámiť túto hroznú udalosť a žiadal voľbu docela zastaviť. Feja, predseda, vyšiel poriadok a vyšetrovanie činiť. Jako? Postavil lozoruských ľudákov, ako vojakov do radu a pri prítomnosti celej komissie videli, že ani jedného jediného (z tých ztratených liberálov) nenie medzi nimi. Pán Gondik s ovisnutým nosom musel nevoľne ďalej pokračovať v hlasovaní. Pozoruhodné je toto, a nie bez príčiny to podotkynam, lebo už s týmto sa začína tá nespravodlivosť tej voľby; činili to len z toho ohľadu, aby tie rozposlané vozy mohli ešte dakoľko pokúpených voličov na pravý čas dostaviť. Čo sa im ale docela nepodarilo. Celá hodina prešla s tou komédiou. — A to činil rímsko-katolícky kňaz! Hľa! takto jedná závišť, nenávišť a hnev!

O 9. hodine prestali hlasovať pri oboch komissiach, vtedy vyhlásili záverečnú hodinu na 11. hodinu. V čase tomto písali tu nikdy neslýchaný protokol o «urážke» nazvaný. — Pred jedenástou hodinou 3-ma minútami prišiel jeden pán volič — ktorý už ráno odhlasoval — z krvavou hlavou, a žaluje sa, že ho ľudáci prenasledujú a nátlak naňho činili. (Čože hľadal o 11. hodine v noci po domoch, keď už tichí voličia na pokoji odpočívali?) Dosť to bolo pánom predsedom k tomu, aby záverečnú hodinu ešte o dve hodiny oddialili. — Ani v tomto čase neboli vstave väčšinu nadobudnúť. Predseda Feja voľbu zakľúči, a keď prišlo 8 Limburčanov na pána Komlósyho hlasovať, to im odpovedal Feja: «už som zakľúčil voľbu, je pozde!» Teda nevyzdvihol voľbu ale zakľúčil. Tu sa začína rušenie zákona! Preto som to spomenul, lebo teraz sa ustavične odvolávajú, že oni nezakľúčili voľbu.

Pán kandidát v menšine ostalej strany tam sa zdržoval pri komissii a rozkazoval. Keď videl, že je zle, obrátil sa na predsedu Feju, aby vyhlásil, že voľba je zrušená, na čo ale Feja vidiac pred sebou následky takého pokračovania, neprivilil, lež osvedčil, že on voľbu zákonite skončí a mandát vyhlási. Po tomto sa obrátil k pánu Gondikovi a si pošeptali. Toto sa vtedy konalo, keď predseda Feja posledný článok dal písať v protokollu. — Obrátil sa na Gondika, aby mu odovzdal protokoll II-hej komissie. Na to mu pán Gondik takto odvetil: «Ja túto voľbu neuznávam za čistú a preto ani protokoll neodovzdám!» — Tedy nielen zákon láme tento panáčik, ale ihneď čo kuriálny sudca výrok donáša.

Toto zapríčinilo, že Feja v tom chýrečnom protokolle takto píše: «Ponevác pri komissii bol veľký krik, nebolo možné hlasovať; obzvlášte ale, ponevác p. Gond, predseda II-hej komissie s tým osvedčením že on voľbu za čistú neuznáva, protokoll nevydal, nebol som vstave voľbu zákonite skončiť, lebo som nemohol dľa čísla väčšinu vyjadriť a tak mandát vyhlásiť. Tento protokoll podpísal Feja, Gond a pán Koltay čo notár vlastnoručne. A pán Gondik teraz však to hovorí, že nevedel čo robil. Chudák!

To sa stalo dňa 6. októbra v noci medzi 11—2 hodinou, ale jak sa prebudili a videli tie zlosti a hlúposti čo vykonali, hneď aj 3. i 4. októbra fabrikovali protokolle. Pane ministerpredseda, hľa, jak vyzerá to heslo: Zákon, pravda a právo!

Oproti tomuto som sa ja so žalobou obrátil k pánu ministerpredsedovi, ktorý — jako som to ja už raz aj soznal — s písnyim rozkazom prikázal stolici previesť vyšetrovanie oproti obom, lebo — hovorí on — nemali žiadnej príčiny voľbu zrušiť.

Vyšetrovanie sa previedlo. Každý očakával, že týchto panáčkov odsúdia, lebo však oni tak pekne omočili jeden druhého, že až milá vec. Svedkovia všetci oproti nim svedčili. A hľa, prešporskí páni bratkovia, dobrí kamaráti, takýto výrok doniesli:

1. Pán Feja — čo sme sa len pri voľbe dozvedeli — nebol ani telesne ani duševne na to súci. (Teda bol osol! A tohto napriek tomu predsa vyšlú aj k druhej voľbe za predsedu.)

2. Pán Gond mnoho nezákonného zapríčinil, ale že to zo zlosti neučinil. Ani protokoll zo zlosti nezadržal.

3. Že spravodlivý výrok len ten môže doniesť, kto bol prítomným.

A títo panáčkovia snáď spravdive súdili, keď týchto za nevinných vyhlásili. Ktorý že sudca bol prítomný pri vražde? a predsa spravdive súdi. Hľa, k jakej hlúposti privedie ľudia zaslepenosť liberálna.

Ja som vedel vopred, že tí páni kamaráti, ktorí ich vyslali, že ich neodsúdia, preto som ich aj u sedrie prešporskej zažaloval. A čudná vec je to, že aj tu sa to vyšetrovanie tak fahalo ako had. Viackrát som musel pána ministra pravosúdia požiadať, kým sa do tej nechutnej roboty chytil vyšetrujúci sudca pán Štefan Vladár, dobrý to priateľ Fejov. I tento pán nepohliadol do protokollov o vyslyšaní svedkov, ani do rozkazu ministrapredsedu, rovno sa odvolal na výrok pánov stoličných. I on nenašiel na nich viny. Ja som bez váhania appelloval oproti tomu a som žiadal, aby ten protokoll nočný úradne pripojil. Appelloval aj kráľovský sudca, a naložil vyšetrujúcemu sudcovi, aby úradne požiadal všetky písma. Teraz sa ushovoria, že dočkajú až vyšší politický súd peštiansky donesie výrok. Vedeli prečo to robia. Stoliční páni verejne rozprávali, že sa tým pánom nič nestane. A to vedeli že prečo. Tak sa stalo, že s mojou appelláciou, keď odoslali do Budapešte všetky písma, ten protokoll na ktorom sa žaloba zakladala doma zapomneli v Prešporku a ktorého ani podnes niet. Načo potom vyšší súd odmrštil moju žalobu. Prečo že sa neztratil iný dokument, ale len tento vážny?

Pán ministerpredseda chce čisté voľby, a prenasleduje každého gazembera; čože ale môže zato, že sa najdu vonku takýto ničomníci, ktorí sa protivia jeho rozkazu a zámerom?

Ja som chcel príležitosť dať k tomu, aby pán minister Széll pri tomto neslýchanom a ošklivom šliapaní zákona dal makavý príklad i pre budúcnosť. Čo ale nie je možná vec i pri všetkom jeho dobrom úmysle, lebo darmo

prenasledujeme takýchto politických sansculov (žobrákov) pri politických vrehnostach.

Že ale ich chcjú docela oslobodiť, to má svoju príčinu. Jeden z nich, Feja, bol volakedy tatíček tých pánslavov, ktorých tak nenávidí tá liberálna strana, u ktorej on teraz čo baranča, nie bez príčiny, útočíte hľadá.

Druhý, pán Opatril čili Ignác Gond, je katolícky kňaz, ktorý deň i noc hľadá kapitulú, zásluhy si chce sobierať, lebo ináč nie je možná vec, žeby túto ošklivosť čo kňaz mohol vykonať.

Vydali páni liberáli heslo, že nie je pekná vec prenasledovať kňaza a pred súdy hnať. Preto ho musia aj oslobodiť. — Prosím za odpustenie ctená Snemovňa! Čo hľadá tu tá výhovorka o kňazovi, keď on čo kňaz bol vstave tento špinavý čin vykonať medzi plesaním pánov liberálov? A práva politické tisícich voličov nohami šliapať, nech trpi ostrosť zákona aj čo kňaz. Vieme že mnohých kňazov odsúdili i žalárovali, že sa protivili zákonu o civilnom manželstve. Pýtam sa pána ministrapredsedu, zdá-liž tento zákon má väčšiu váhu, ako jeho zákon, zákon volebný? A keď oproti tamtoho vinní kňazi boli žalárovani, zhubenie práv politických voličov, i rušenie zákona žiada, aby tento pán, dľa ostrosti zákona bol trestaný.

Ponevác tým činom, že stolica najhlavnejší protokoll spustošila, a príčinou toho vyšší súd nebol vstave týchto politických vinníkov odsúdiť, súd tento sám o sebe je neplatný, preto sa obraciam na pána ministrapredsedu s touto interpelláciou.

1. Má-li vedomosť o tom, že ten protokoll, ktorý v Stupave v čas voľby v noci medzi 11. a 2. hodinou napísali, a následkom ktorého pán minister Széll prisne rozkázal vyšetrovanie, a v ktorom protokolle od Gonda vlastnoručne podpísanom zneje, že on zapríčinil zrušenie voľby u stolici prešporskej zničili, čili schovali;

2. jestli nemá vedomosť, nariadi-li vyšetrovanie a oproti previnivším sa úradníkom ostro bude-li pokračovať;

3. ponevác to zapríčinilo, že vyšší súd odmrštil žaloby, má-li úmysel obnoviť vyšetrovanie?

Ministerpredseda zaslúbil, že najostrejšie bude v tej veci pokračovať, a jestli že je tak, vtedy aj najostrejšie trestať.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojími milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na níždanú adresu ráčili odoslať. Nechám to Pán Boh stonásobne vynahradiť. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1903. 16. marca. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský*, učiteľ.

Milodary ráčte na veľactenú Red «Kreštana» zaslať.

Uprimné slovo k rodákom!

Istá a vážna pravda v terajších politických pomeroch je tá: že na náš ľud so dňa na deň väčšie a väčšie farchy letia, a že k oblahčeniu ani výhľadu nieta. Tento ľud ráz už musí sa prebudiť, musí byť povedomý, že má i práva svoje; musí poznať svoj mohutný stav, musí už ráz uznať, že má priateľov, ktorí mu chcú pomáhať. Toto všetko ale len kroz dobré zriadenie docieliť môžeme. Preto predovšetkým potrebné je, aby sme mali dobrých vodcov, ktorí by nás smelo a verne viedli. Ľudová strana už mnohým liberálom mnoho trápenia a starosti zapríčinila, ale k víťazstvu na mnohých miestach len pre nezriadenosť neprišla. Ešte medzi nami je mnoho toho ohňa slameného, — ktorý hneď zblčí — ale aj hneď zhasne. A tohoto všetkého je tá príčina, že nemáme dosť neodvislých, smelých svetských vodcov.

Bez dobrého vodcu ani dobrý vojak nič nespriaví. A dobrý vodca len vtedy vyhrá, keď ho jeho vojsko poslúcha, keď s úplnou dôverou sa oproti nemu chová, keď všetci vspolok, v svornosti a v láske účinkujú na tom, aby svoj cieľ k víťazstvu priviedli. A preto milí rodáci, nech každý koľko môže, tolko na svätú vec svedomite vykoná — a s jeho účinkovaním nech je každý spokojný. Žiadna podozrivosť nech v srdci miesta nemá a závisť nech je od nás ďaleko. Len tak môžeme v láske a svornosti k víťazstvu prísť. Že je to ťažká úloha, náš ľud z rúk nepriateľských vyslobodiť, to uznať musíme. Ale predsa netreba zúfať a vec tak nechať. Náš ľud je už nasýtený dosť tých liberálnych sľubov, vidí a presvedčený je o tom: že tie liberálne pomery sú len k jeho záhube. Vidí, že žiadnej dobroty, žiadneho polahčenia mu nepriniesly tie cirkevno-politické zákony: ba viac trápenia a sekatury od matrikárov a všeliakých podmatrikárov, ktorí ani primerané školy nemajú. Všeliakí notárski pisárici, opustiac školu z prvej-druhej triedy idú útočisko hľadať do kancelárií notárskych, kde po krátkom čase sú za podmatrikárov vymenovaní. Teda títo potom majú mať dôveru od ľudu? A jak mnoho peňazí stoja každoročne tie štátne matriky.

A čo donesú tie teraz na sneme pretriasané vojenské predlohy? Iste že len nové farchy. Načo je nám viac vojska, keď je europejský pokoj zabezpečený. A či nenie dosť dvojročná služba vojenská? Naše záujmy to nedovoluju, aby sme sa na veľkých pánov hrali, keď sme žobráci.

Rodáci! Teraz je čas sa zriadiť. Ukážme svet, že chceme použiť práva naše. Nech žije ľudová strana!

Kozák.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Účinok matkiných slov.

Bol utešený mesačný večer. Na modrom nebi nesmierny počet hviezdíček sa jagalo. Na veži malého kostolíka odbilo deväť hodín. Kostolík tento v dialke pol hodiny od mesta Hirdoš na vršku bol vystavený. Hoci večer je, ale dvere jeho otvorené sú, znak to, že dakto pobožnosť svoju odbavuje dnu o samote. Tak je. Nad hlavným oltárom visel dosť veľký obraz svätého Antona Paduanského, potešiteľa to truchlivých, opustených a útočisko hriešnikov. Jedna postava klačí pred obrazom a vrúene sa modlí. Pri bladem svetle voskovice spatríme, že to mladík. Z očí jeho dobrota žiari, tvár ale spokojnosť prezradzuje.

Po skončení modlitby zahasí sviecu a ubiera sa von. Tam jedna starena čakala naňho. Dá jej dakolko drobných peňazí, potom ale kráča na brehu potôčka rýchlym krokom do mesta. Starena ľútostivým okom hľadá za ním, a keď zmiznul v tóni stromov, zaprela dvere kostolíka a spiechala domov.

Mladý človek v myšlienkach bol zahrúžený natoľko, že sám nevedel kade ide, a prečo práve vyvolil si tú najhoršiu cestu. Srdce jeho naplnené bolo zármutkom. Hlboko vydýchol, a žiaľ jeho vyvábil mu slzy. Pomyslel si na bezbožný život, ktorý predtým viedol. Zahorel haňbou, potom však ukojilo ho to povedomie, že zanechal cestu hriechu, zmenil život a obrátil sa k Bohu. Čít tento radostou naplnil srdce jeho. Utreľ slzy a siahol do bočného vrečka, a vytiahol z neho podobizňu jednej ženskej. Pri svetle mesiaca obdivoval ju a bozkával.

— Milá matko — hovoril šeptom k obrázku — keby si ma nebola za detinstva nábožne vychovávala; keby si nebola tak často na srdce mi kládla, aby bol horlivým ctiteľom svätého Antona Paduanského, bol by som zahynul v hriechu. Nikdy by som sa nebol k Pánu Bohu navrátil.

Schoval podobizňu a do pamäti priviedol minulosť svoju. Bolo mu asi dvanásť rokov, keď otec jeho zomrel. Bol chatrným úradníkom v Cariciach. Matka v chudobe zostala, ale vzdor tomu bedlive si vychovávala jediného syna. Nevolkala mu, neprehliadala chyby jeho, ako to mnohí robia, nemala vysokomyseľné ciele, aké — žiaľbohu — rodičia v čas terajší chovajú v sebe. Jedine na to hľadela, aby syn v mravoch, v cnosti a v láske k Bohu a bližnému rástol. Chránila ho od zlých spoločníkov, lebo vedela, že jeden bezbožník pokazí aj sto nevinných duší. Lenže o tri roky matka nasledovala otca. Keď cítila, že lúčiť sa musí so svetom, k posteli zavolala syna, sobrala všetku silu, aby prehovoril mohla ešte poslednie napomenutie.

Karol žiaľom zronený vrhol sa na kolená, chytil ruku matky, líbal ju a plakal bez prestania. Chorá horkoťažko šepkala:

— Synu môj milý, cítim, že poslednia hodina sa blíži... Pôjdem k Bohu, ty ale syrotou zostaneš. Nemáš nikoho. Zahynieš v hriechu, jestli zabudneš naučenia moje... Pod ochranu svätého Antona Paduanského fa odporúčam. On nech ti je otcem. Nespust sa ho. Tak ho etí a vzývaj, ako som fa učila. Neopustí fa... Varuj sa hriechov a zlých kamarátov. Služby Božie a prikázanie cirkve nezanedbaj nikdy. Keby fa zlý duch k hriechu vábil, myslí na mňa. Ó, splň posledniu žiadosť umierajúcej matky. Šťastlivý budeš!

Poslednie slová Karol ledva počul. Ešte jeden ťažký dych a matka bola u Boha. Vrhol sa na mrtvolu a boľastne nariekal...

Karol po smrti matkinej šiel do Zamboku, a učil sa sochárstvu. Už od malička k tomu mal náchylnosť. Jeho majster, chýrny to umelec, hoc nepatril medzi nábožných ľudí, veľmi bol spokojný s držaním sa Karolovým a tešil sa, že tak vážného a schopného učňa dostal. V dielni bolo viac učňov. Ti zprvu návideli Karola, ale neskôr, keď zbadali, že majster väčším pozorom je ku nemu, že viac váži ho ako ich, zúrili oproti nemu a činili mu trpkosti. Ba aj pre nábožnosť ho vysmievali a k zlomyselným nápadom aj rozpustilých súdruhov svojich požiadali, tak, že úbohý Karol hoc kde obrátil sa, všade urážky trpel. Najviac posmeškov ušlo sa mu pri jedení, kde celý krdel rozpustilcov zišlo sa. Ani modliť sa nemohol pre nich. Dohovárali mu, prečo chodievá v čas nedefný do kostola a to s modlitebnou knižkou ako nejaké decko, ktoré matka vystrája ta. Oni veru použijú nedeľu a sviatok. Pospomínali, kde sa schádzajú, karty hrajú, fajčia, samopašné kúsky prevádzajú, pijú pálenku, ktorú za poskladané peniaze kupujú. Aj inakšie zábavy mávajú. Však nie sú deti. Onedlho tovaryši budú, a tí všetko majú dovolené. Oni veru už mnoho vedia, čo Karol ešte nezná. A vyprávali mu. Zprvu horel haňbou. Oči k zemi sklopil, bolo mu do plaču, chcel ujst, ale ho nepustili. Tak to šlo so dňa na deň. Nápady zlých spoločníkov nezostaly bez výsledku. Karol zmenil sa. Nie zrazu, ale postupne. Zanedbal modlitbu. Ani do kostola nešiel z pobožnosti, ale viac zo zvyku. Knižku doma nechal, ale dľa módy paličku bral so sebou. Neskôr docela zanedbal služby Božie. Ani hriechu nevaroval sa tak, ako predtým. S radosťou priatelil sa s roztopašnými a nestydatými chlapčiskami. Pri takýchto zábavách pochválili ho, že nie je viac starou babou, ale že vzdeláva sa. Takto upádal s kroka na krok, a docela zabudnúť napomenutia svojej umierajúcej matky.

Asi štyri roky žil v hriechu, až raz divotvorný obrat stal sa s ním.

Bol sviatok sv. Antona Paduanského. Karol šiel ulicou blízko kostola. U dverí chrámu zazrel pekné mladé dievča. Dľa módy namieril kroky svoje za ňou, aby ju obzrel. Ale zakiaľ prišiel do kostola, dievča zmizlo v dave ľudu. Jako tak obzeral sa po nej na všetky strany, zrak

mimovoľne oprel na staručkého kňaza, ktorý práve takto kázal: «Áno, milý mládenče. Buď aj ty horlivým ctiteľom svätého Antona Paduanského. Myslí na drahú matku tvoju, ktorá dozaista nezameškala vstúpiť do srdca tvojho úctu k divotvornému Svätému tomuto. A jestli matku tvoju Boh už k sebe povolal, pamätaj na jej poslednie slová. Na jej láskyplné napomenutie, — keď na srdce kládla ti, aby si bohobojný a mravný život viedol — tiež nezabudni. Áno, pamätaj na boľastný pohľad, s ktorým matka naposledy na teba hľadela. Jako fa žehnala! Jako skonávala, a jako chladlo telo jej. Na toto pamätajúce mladý človeče, opovážil by si sa znevážiť pamiatku matky tvojej? Odvrátil by si sa od svätého Antona Paduanského? Nie, to ty neurobiš!»

Slová kazateľa nezostaly bez účinku. Strach dojal Karola a žiaľ naplnil srdce jeho. Bez vlády klesol na kolená, a srdečný bôľ slzy vyvábil mu z očí. Staručký kňaz ďalej kázal, ale Karol z toho nič nepočul, na toľko bol zaujatý svojimi myšlienkami. Pred oči predstavil sa mu mladý chlapec, ktorý klačal pred smrteľnou postelou matky svojej a žalosným pohľadom oprel oči naňu, počúval poslednie jej napomenutie. Tento mladík on bol.

Keď staručký kňaz dokončil kázeň, Karol šiel za ním do sakristie a vyspovedal sa mu. Takto spriatelil sa s Bohom, od ktorého za štyri roky odvrátil sa bol na väbenie zlých spoločníkov.

Karol od toho času zmenil sa docela. Takým zostal, akým ho bedlivá matka vychovala. Aby na budúce vyhnul pokušeniu, odišiel do mesta Hirdoš, blízko neho bol spomenutý kostolík, v ktorom Karola videli sme klačať pred obrazom sv. Antona Paduanského. Často navštevoval kostolík. Kostolníkova žena ho odprevádzala ta, a čakala, kým odbavil si pobožnosť.

Tri roky pominuly odvtedy, čo Karol navrátil sa k Bohu. Svätý Anton Paduanský prijal ho do milosti a prispel mu k pomoci tak, že chýrečný sochár zostal z neho. Utešené sochy robieva do kostolov, s najväčšou úľubou ale sochy svätého Antona Paduanského.

Pavel Verný.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú prečplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Voľba v ráde milosrdných. Následkom smrti Ladislava Füzyho, rád uhorských milosrdných mníchov — na svojom v Prešporkou odbývanom shromaždení — Kornela Thuróczyho zvolil si za nového provinciála. Thuróczy už od desať rokov spravuje kláštor milosrdných v Budine.

Voľba farára v Prešove. Z Prešova píše: Meštania evanjelického a židovského vierovyznania proti nedávno prevedenej voľbe zdejšieho katolíckeho farára appellovali k ministrovi na základe toho, že farára volili len katolíci, kdežto v Prešove mesto je patrónom katolíckeho chrámu. Minister však appelláciu odvrhol, ponevúč aj posavád len katolíci volili svojho farára a vyhlásil, že na základe usu (obyčaje) v Prešove len katolíci majú právo voliť svojho farára. Pri novej voľbe zvolili za farára Bélu Zaborovského.

Sv. Missie. V Spišskom-Podhradí v dňoch od 14-ho po 23-ho marca vydržovali velebný otcovia Sylvester a Kubiček zo spoločnosti Ježišovej sv. Missie. Ľud nábožný so všetkých strán, až zo Šariša sa hrnul ku pobožnosti. Ku sv. Prijímaniu vyšej 2800 pristúpili. Pri záverečnej pobožnosti súčasťnil sa sám Jeho Excellencia pán biskup spišský. Horlivý p. farár podhradský Š. Zemančík už po druhý raz vydržoval sv. Missie, teraz ku pamiatke svojho 25ročného kňazstva.

Demonštrácia proti križu. Pri súdnej stolici v Segedíne tieto dni niekoľko advokátov vzbudilo demonštrovaním proti križu trápny ruch. Pri pojednávaní jednej pravoty totiž predseda súdnej stolice Gejza Hamza, ktorý viedol pojednávanie, dal postaviť na stôl medzi horiace sviece jedon krucifix. Keď to na pojednávaní prítomní nekresťanskí advokáti videli, opustili súdobnú sieň.

Žilinská výstava. Dvorný radea a hlavný správca košicko-oderbergskej železnice Peter Ráth oznámil správe žilinskej výstavy, že vrutianska železničná dielna menovanej železnice zúčastní sa na výstave a postaví osobitný pavillon. — Z Turca tiež účasť hndú brať na žilinskej výstave. Medziiným vystaví viac vkusných predmetov rezbárska škola postavená pri učiteľskej prípravovni v Kláštore pod Zniovom a učňovská škola z Turčianskeho Sv. Martina.

V záujme robotníčiek. Vo Švajciarsku na ochranu robotníčiek vypracovali návrh zákona, ktorý sa pofahuje na všetky tie obchody, ktoré sú nie podrobené zákonu o fabrikách a v ktorých ženské cieľom zárobku konajú priemyselne práce. Návrh zakazuje skolopovinné dievčatá brať do priemyselnej práce, ďalej hovorí, že robotníčky neslobodno denne zamestnávať viac ako desať hodín a robotníčky, ktoré ešte nemajú 18 rokov, len 9 hodín smú pracovať. Za prácu konanú vyše času prislúcha o 15 percentov vyššia mzda.

Nové delá. Zlý chýr dochádza z Viedne pre daňujúcich občanov: Pokusy s novým poľným delom už natoľko pokročily, že spoločný minister vojny rytier Pitreich od najbližších delegácii žiadať bude odhlasovanie nového úveru, aby budúcu jaseň už započat mohli fabrikovanie nových kanónov.

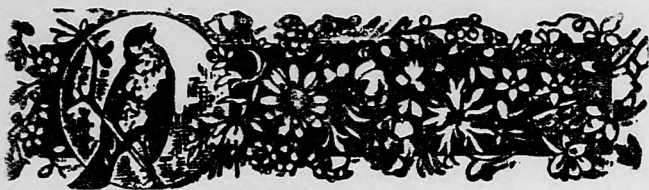
Veľké demonštrácie v Záhrebe. Po tieto dni byly v Záhrebe veľké demonštrácie. Študenti a pouličná luza demonštrovala proti bánovi a proti Uhorsku. S budovy správy uh. kráľ. štátnych železníc a s budovy hlavnej pošty strhli uhorský címer, dolámali ho a hodili do blata. Neskôr demonštrovali aj proti Nemcom a vyzvali kupcov, aby vo svojich obchodoch nerozprávali nemecky. Museli vyrukovať policajti, žandári, ba i vojsko, ktoré potom bodákom rozohnalo demonštrujúce zástupy. Viac policajtov ranili kamením a jedného študenta preklali bodákom. Ťažkoraňého študenta odviezli do nemocnice.

Požiar. Z Trenčianskej dochádzajú smutné zprávy: V Dubnici zhorelo 11 domov a 15 stodôl. Ohňu aj dva ľudské životy padly v obeť: manželka zámočníka Galu chcela si z horiaceho domu ratovať aspoň šaty a peniaze 25 korún a trikrát vbehla do chyže. Keď po tretí raz vbehla do horiacej chyže, vtedy už začala povala prehárať a skoro na to kus povaly sa aj srútilo. V svojom zúfalstve skyla sa úbohá žena do pece. Medzitým naplnila sa celá chyža dýmom a plameňom a aj ostatok povaly sa srútil, tak že nešťastná žena nemohla sa už z pece von dostať. Zadusila sa a zhorela na uhel. Nešťastnú matku oplakávajú štyri siroty. Zhorelo aj dieťa jedného bíteša v tom dome, kde oheň vypuknul. Smutný prípad vzbudil veľkú sústrasť. Veľký požiar zúril aj v Pružine, kde 50 domov a 50 hospodárskych stavísk ľahlo popolom. Položenie úbohých vyhorelcov je na poľutovanie. Jako vzniknul oheň ešte sa nevie, ale vrchnosť zaviedla už prísne vyšetrovanie.

Odsúdený zlodej. Toho mladého zlodeja menom Desidera Takácsa, ktorý ešte v decembri na kézmárskom štacione vo Spiši z poštovného voza 3120 korún bol ukradol, levočský kráľovský súd teraz na poldruha roka do áreštu odsúdil. Má teda dost času o piatom príkazu božskom rozjímať; Nepokradneš!

Sviazané mrtvoly. V Ercsi (v belehradskej stolici) z Dunaja vylovili rybári dve mrtvoly: jedného mužského a jednej mladej devy, ktoré byly silným povrazom spolu sviazané. V odeve mužského našli list nasledovného obsahu: «Veľmi sme sa milovali, ale pre jednu veľkú prekážku nemohli sme byť svoji. Tento list odovzdajte mojej žene, viem, že aj ona mi odpustí. Matias Bernstein a Šári Varga z Vacova». — Vyšetovanie zistilo, že samovrahovia sú skutočne z Vacova. Bernstein bol murárom, zalúbil sa do svojej 16ročnej švagrínej, ktorú ale jeho žena jaknáhle ich lásku zbadala, vyhnala z domu, na čo zalúbenci 6. marca zmizli a zaiste vo Vacove skočili do Dunaja. Pochovali ich v Ercsi.

Zastrelení vystahovalci. Sikulský ľud v Sedmohradsku ako nastane ľavné počasie, hromadne chodí hľadať si prácu a výživu do Rumunska a do susednej Moldavy. Vrchnosti familiam vydajú pasy, len mládencom, ktorí patria do assentírky a o samote cestujúcim mladým devám ich odopru. Minulé dni chcelo ísť do Moldavy viac mládenčov a dievčat. Pasov nemali a preto vrchnosti s pozornosťou sprevádzaly ich prípravu. Skupina vystahovalcov došla už až po hranicu, kde ich však žandári pri-

DOPISY.

Žabokreky, 18. marca 1903.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane» uverejniť.

Pozor ľudáci žabokreckého okresu, pozor! Idú šašky! Áno, šašky liberálne. Idú vám nivočiť vaše volebné práva, ktoré ste si vy, ako statoční krajanovia krvopotne dávno už zaslúžili. A takí všelijakí padnutí páni sú vyslaní od stolice, aby vám — na miesto toho, čoby mali obšíriť — tieto volebné práva obstrihali. Tak ako minulý rok asi na 200 vôtov znivočili tieto šašky v našom okrese.

Nuž čože takí pán dbá o chudobného človeka, ako je na príklad ten pán, ktorý svoj pekný majetok prefahtikáril a z vysokých pánských kruhov vytvorený zostal, tak, že si teraz medzi kolajkármi musí chlebiček vyhľadávať. — To je just tak, ako na capa zahradu a na psa slaninu sveriť. Tento pán si tak pomýšľa: Keď som ja prišiel o moje panské právo, prečo by sedliak nemohol prísť o jeho volebné právo? — Nuž to veru uveríme, že v takých liberálnych kotrbách sa takéto myšlienky zdržujú. Ale na to zabudne takýto páno, že aj vtedy, keď on ešte pánom bol, ale aj teraz, keď je už len nad kolajkármi pánom, že vždy len z toho úbohého sedliaka žil, lebo ten sedliak vždy musí naňho robiť a platiť.

Pozor teda ľudáci naši! Keď tie šašky (popisujúce kommisie) prídu k vám do obce vóta popisovať, vezmite si každý jeden porciou knižočku do ruky, a pozrite, či máte toľko porcie, ako je vo vašej obci cens ustálený. Gruntová porcia sa musí aj z viacej, teda aj z dvoch troch chotárov do kopy dať, a tak volebné právo ustáliť. Ženina porcia sa musí k mužovej porcii prirátavať. Za maloleté sirotky musí *tutor* dostať vótum. Kde sú ale sirotky plnoleté (keď má 20 rokov), tam, keď je porcie dosť, každý syn od 20. roku musí dostať vótum. Keď niektorý občan má majetok a je v grundbuchu, a pán notár mu porcie na jeho meno nevedie, zato nech si vótum požaduje. Však u každého notára je katastrový hárok, nech sa kommisia presvedčí.

Osvietený pán minister vnútra Széll ostro naložil stoliciam, aby kommisie statočne a spravodlivo popisali, to jest ponapravovali volebné práva. Teda len vtedy budú kommisie v smysle ministrovom pokračovať, keď každého, kto má na vótum právo, vypočujú a dajú si záležať, aby nikto nespravodlivo z menoslova nevystal.

Hybajte teda každý jeden k tej komisii a nedajte sa ľahko odpraviť. Lebo to vieme, že tí páni úbohého sedliaka radi neočúvajú. Povedia mu: však apeluj. Ja keď budem apelovať, budem ich aj hneď žalovať u mi-

nistra. Však oni na to prisahali, že budú statočne a spravodlivo vóta popisovať. Proste aj vašich vodcov, duchovných pastierov, aby dali pozor na vaše volebné práva. Svoje volebné právo zaopatrite a naň pozor dať je *svätou povinnosťou jedného každého občana*.

Aby každý občan nášho okresu vedel, že v každej obci koľký je cens ustálený, nasledujúci výkaz vám podávam:

Žabokreky 15 korún 88 halierov, Nádašovce K 8.08, Szkaacsan-Hradište K 7.32, Skačany K 9.29, Podhragy K 5.68, Dolný a Horný Hrádok aj Šišov K 8.26, Zlatník K 7.06, Veľké Hostie K 9.06, Dobročna K 8.22, Solčany K 17.62, Súľovce K 11.38, Čaládka K 16.26, Nyitra-Szerdahely K 16.04, Janofalu K 7.74, M. Bošany K 20.58, Kolos-Hradište K 6.86, Kolos-Jezskofalu K 4.82, Kovarec K 18.10, Nyitra-Rudno K 5.98, Vrbany K 9, Banka K 8.38, Jezskofalu K 6.86, Veľká Lehota K 8.72, Malá Lehota K 6.62, Temes K 4.48, Nyitra-Szucsány K 6.80, Csávoj K 4.12, Valaská-Bella K 2.94, Dolné Lelovce K 10.26, Laszkár K 8.86, Nováky K 10.26. Horné Lelovce K 8.14, Dolné Vestenice K 10.22, Horné Vestenice K 8.84, Dvorníky K 7.92, Malé a Veľké Apponice K 25.40, Veľké Bielice K 11.12, Chynorany K 16.20, Racsicze K 7.68, Nedašovce K 16.20, Nyitra-Kolos K 3.22, Krásno K 9.72, Sódak a Klátonovejsa K 15.08, Turcsanka K 6.66, Návojevce K 10.72, Diviaky K 7.60, Lomnica K 4, Livina-Apáty K 16.14, Livina K 21.30, Malé Bielice K 13.30, Novejsa a Somorová K 12.44, Pochabá K 6.96, Libiehavá K 11.25, Chudó-Lehota K 9.56, M. Hostie K 11.36, Seč K 3.56, Krsteňany K 8.38, Rudnó-Lehota K 3.62, Mácsov K 7.42, Kostolnejsa K 4.36, Lestén K 480, Veľké Bošany K 20.04, Nagylany K 15.98, Džín K 3.78, Práznovce K 15.84, Krenč K 10.42, Bácskafalu K 19.24, Nevidzany K 3.82.

Vedľa kuriálneho výroku sa majú všetky porcie spojiť a tak vóta popisovať. Na to teda dajte pozor ľudáci!

Ľudák.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresfane.»

Cheem teda tu podať niektoré chýry, a síce tým cieľom, aby aj širšie obecnstvo sa o nich dozvedelo a poučenie si z nich vzalo.

Prvá novina svedčí o tom, že aj u nás už našla nasledovníka liberálna panská spravodlivosť, a síce tento pád v osobe takého človeka, ktorý nadovšetko len panskú lásku hľadal.

V Kacvine sa stalo, že asi pred 13 rokmi vtedajší rychtár Jakub Starostovič so spoluobčanom Jánom Venithom spoločne dva lósy kúpil, ktoré potom pri rychtárovi zostaly. Keď po smrti Starostoviča Ján Venith zostal rychtárom, lósy zase do jeho rúk prišli. Stalo sa ale teraz, že jeden z tých lósov vyhral 1000 korún. Venith sa to doznal a odobral vyhrané peniaze. Vdove po Starosto-

vičovi ale nič nedal, ba jej o tom ani nič nepovedal. Ona sa ale predsa o tom dozvedela, — však on sa raz v dobrej vôli sám priznal — a pýtala ho, aby jej polovicu z tých vyhratých peňazí dal. Rychtár ale začal teraz krútiť, že je to nepravda, žeby bol vyhral, on sa vraj len smial. A aby jej celkom oči zaslepil, kúpil druhý tiež tomu podobný lós a jej ukázal, že jako mohol vyhrať, keď ešte obadva lósy pri sebe má. Ona sa ale nedala zaslepiť, a keď videla, že nič nemôže s ním začať, žalovala ho. Levočský kráľovský súd pred nedávnom pojednával o tejto veci. Venitha, terajšieho rychtára, na 14 dní väzenia a na ztratu úradu odsúdil, potom na vyplatenie polovice tejto výhry aj s interesami. Na takúto haňbu vyšiel ten rychtár, ktorý privysoko nosil svoju hlavu. Ale darmo, to už tak býva, že «kto sa povyšuje, ten ponížený býva».

Druhá novina sa týka zvlášte mládencov. Nejednemu ku službe vojenskej povinnému mláďencovi sa už podarilo z pred vojančiny do Ameriky utiesť. To isté proboval vo februári aj jeden mláďenec z Tripša menom Florian Kuruc. Ale zle pochodil. V Oderbergu ho chytili a levočskému štátnému zastupiteľstvu oddali. Teraz ho pre previnenie sa proti vojenskej povinnosti na šesťtýždňový arešt odsúdili. Chlapci, dajte len cisárovi, čo je cisárovo!

V Richvalde sa stalo, že jeden druhému povedal také slovo, ktoré nenie hodné ani povšimnutia, no a preto sa teraz pravotia. Ľudia, kým nezanecháte tú vašu veľkú slabosť, to processovanie sa pre každú maličkosť a hlúposť, nemáte práva sťažovať sa, že mnoho jest tých úradov, mnoho pánov na becirku a inde, však musia byť pre vás.

Tento chýr zase osvetľuje židovsko-liberálnu bezočivosť. Vo Veľkom Lipniku dňa 27. marca popisali voličov na budúci rok. Pri tejto príležitosti sa veľmi vyznačil predseda popisujúcej komissie Ignác Klein, pravotár, žid, zo Starej Vsi. Keď síce jeden prítomný kňaz, ľudák, protestoval proti tomu, aby istého žida medzi voličov vzal, kóšerová krv predsedu sa na to natoľko vzbúrila, že grobiansky kričal na toho kňaza: «nech mlčia». Takto vyzerá hľa to liberálne heslo: právo, zákon a spravodlivosť! Tak to heslo, ako aj celý liberalizmus je samé, ba to najväčšie cigánstvo.

Magurčania! Nedajte sa omámiť ľuhavými liberálnymi heslami a sľubami, ale zriadte sa už teraz pod čistou zástavou kresťanskej ľudovej strany, ktorá nos tento zlatý nápis: «Boh, kráľ a vlasť».

Fr.

Prievidza

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

Veľmi dobrý článok som čítal v 10. čísle «Krešťana» pod názvom: «Nespíte ľudáci».

Múdry a dobrý ľudák je ten, čo tento článok napísal. On dobre vie, že ľudáci nesmú spať, musia vždy, vždy byť na stráži, aby naše kresťanské zásady všelijakí joptoši a Judáši neznivočili. Lebo veru, milí ľudáci, máme

mnoho nepriateľov, a takých, ktorí nás chcejú o našu statočnosť a kresťanské presvedčenie orabovať. Vďaka dobre vidíme každý deň a pri každej príležitosti, že čo robia naši najväčší a najnebezpečnejší nepriatelia liberáli. Už sa nám zase začnú podlizovať, dobrými ukazovať, aby sa mohli k našim statočným a kresťanským srdciam prikradnúť a nás o naše najvzáctnejšie majetky olúpežiť. — *Ach, dajte pozor ľudáci*, chudoba, malý roľník a remeselník! Keď vidíte medzi vami liberála, to je práve tak, ako keď na salaši bača vidí vlka medzi ovečkami. Len fokoš, valašku berie naňho.

Ctení občania a milí ľudáci, ja vás tiež chcem prosiť a napomenúť, aby ste nespali pri tej príležitosti, keď budú liberálne komissie po dedinách vóta popisovať, to jest napravovať, ktoré vóta budú platné pre rok 1904. U nás v prievidzskom okrese budú dve komissie popisovať, a síce: Prvá komissia složená je: Mórie Lutonský präsés, dr. Ján Csvikota a Imrich Gregor údovia. Druhá komissia: Adolf Abaffy präsés, Štefan Lendler a Ignác Lukács údovia. Ďuro Steinhübel a Karol Martincsek, náhradní údovia. No drahí občania naši, ku ktorému že máte z týchto pánov takú dôveru, žeby ste so spokojným svedomím na nich sa spustili, aby vám vaše najkrajšie občianske právo, to jest volebné právo statočne a spravodlivo popisali.

Tieto dni budú teda vóta popisovať. Každý jeden občan nech si za svätú povinnosť drží na svoje volebné právo pozorovať. Každý jeden občan nech si vezme do ruky porcióvnu knižičku, a keď mu porcia cens dosiahne, nech ide sám k tej popisujúcej komissii, a jestli ho už vynechali prvší rok, alebo by ho teraz chceli vynechať, nech si statočne a úctive, ale ostro požaduje svoje vótum, a nech sa s tým nedá žiaden odpraviť, že vraj apeluj. Povedzte tam tým pánom hneď: Vďaka už tu apelujem. Teda nech mi oni prijmu apeláciu. Lebo pán minister vnútra Koloman Széll ostro naložil stoliciam, aby komissie statočne a spravodlivo popisaly voličov. Tak povedzte tej komissii: keď budem musieť ďalej apelovať, tak budem hneď aj ich žalovať u ministra vnútra.

Dľa zákona musí komissia i takých popisovať, ktorým porcia len tak dosiahne cens, jestli sa aj porcia jeho manželky priráta. Alebo keď má vo dvoch chotároch majetok, toho porcie musí komissia tiež dovedna dať. Na príklad, keď v Lazanoch od jeho majetku mu nepride vótum, ale má tento istý aj v bojnickom chotáre role, musia mu porciu spojiť, a keď mu cens dosiahne, aj vótum dať. Keď majetok je na ženu zapísaný, alebo aj porcie sú na ženu zapísané, a cens dosiahnu, jej mužovi musia vótum dať. Keď jeden otec podelil majetok medzi deti, a dosahuje cens, každému synovi musia dať vótum.

Preto vás prosím otcovia, ktorí máte viac synov a veľký majetok, že všetci synovia by mohli mať volebné právo, *podel'te im majetok za života*, však právo vaše si dajte intabulovať, keď chcete. Takto podelený majetok, aj porcie si dajte každý syn na svoje mená písať. Keď siroty ostanú a majú dosť porcie na cens, tak tútorovi patrí vótum.

Prosím aj vašich vodcov, duchovných pastierov, aby

dali pozor, chránili a bránili chudobnému kresťanskému ľudu jeho najkrajšie právo, právo volebné.

V našom prievidskom okrese je nasledovný cenz ustálený: Prievidza 8 korún 14 halierov, Bojnice K 9.20, Koós K 6, Opatovce K 9.20, Nedožer K 9.76, Lazany K 9.24, Tursina K 5.88, Gajdel K 5.06, Nemecké Pravno K 6.46, Chvojnica K 2.08, Czach K 6, Szolka K 4.76, Majzel K 3.12, Kis-Próna K 8.32, Pollus K 8.02, Brezany K 7.34, Poruba K 8, Horné Šútovce K 7.14, Dolné Šútovce K 7.36, Kocur K 7.24, Dubnica K 7.14, Sebedraž K 6.60, Czigel K 7.88, Necpaly K 8.14 Handlova K 5.44, Veľká Čauša K 6.80, Malá Čauša K 5.30, Lipník K 4.44, Chrenovec K 5.24, Brusno K 5.92, Jalovec K 4.90, Rastočno K 4.88, Moravno K 4.53, Hradec K 6.42, Veľká Lihotka K 6.30, Malá Lihotka K 4.62, Koňanka 7 korún 64 halierov.

Držte sa teda dľa tohoto výkazu. Ešte to jedno vám musím pripomenúť, že kráľovská kúria roku 1883 dňa 24. novembra pod číslom 216-tým doniesla výrok, že miesané porcie sa majú spolu rátať, a tak volebné právo ustálil. Roku 1886 pod číslom 753-tím kúria vyniesla výrok, že porcie od role sa majú spolu rátať a volebné právo ustálil. Tak ako som to už vyššie opísal.

S Bohom ľudáci!

Kukučka.

Nagy-Kolos (nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Prevelebný Pán Redaktor!

Ťuctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Shabanie jedneho prosbopisu.

Dokedy tá bábická a tisoovská násilnosť bude ešte trvať? Ba či nám to Pán Boh dá prežiť? — Dňa 16-ho marca prišiel k nám zverolekár aj s notárom lichvu prehliadať. Stalo sa, že notár *Matúš Jancovics* akosi zavetril na obloku u rychtára jeden prosbopis proti vojenským predlohám, ktorý bol už aj popodpisovaný a pripravený len poslať do Budapešti. Notár hneď shabal tento prosbopis, a keď si ho rychtár žiadal nazpät, povedal, že mu ho pošle ale až na druhý deň, lebo že vraj chce vedieť, kto je tam podpísaný a že či sú tam nenie aj židáci. No my sme si ľahko vedeli dať rady; notárovi ponechali sme shabaný prosbopis, aby si mal do čoho cesnakové semiačka schovať a podpísali sme sa nanovo na druhý prosbopis, ktorý sa už i do Budapešte odoslal. Hovorí sa u nás, že notárko tiež zadajú prosbopis vláde a že ho budú museť všetci naši židia aj židovky podpísať — v tom ale prosbopise žiadať majú viacej vojakov o 200 tisíc, aj to, aby vojenská služba trvala aspoň za 15 rokov.

Eudák.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Pán dr. Gustav Zechenter z Kremnice 4 koruny; pani Maria Horváth z Lipt. Maluzsin 2 kor.; pán Adolf Spanyol z Bánskej Bystrice 3 koruny; pán Fraňo Vankó

Tekov. Skleno 1 kor.; p. N. N. dávná farnička z Hliníka 6 korún; pán Adam Lopusan z TSrnoku 2 koruny.

Uprimne ďakuje a «Pán Boh zaplat a požehnaj» privoláva
Ján Greben, farár.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Kozák. Jako vidíte, sme všetko uverejnili v tomto čísle; druhé — čo pozde už došlo — bude v budúcom čísle uverejnené.

Škovránok v Jak. 1. Hlavné je to, aby splnili to, čo mu sľúbili. 2. Nespoliehajte sa na nikoho druhého, len na seba. Ponevác viete, že nám Slovákom nik na tomto svete nespomôže, ak si len sami nebudeme pomáhať.

J. Nikman v Boj. My Vám spomôcť nemôžeme; lež probuňte písať prosbu na našu kanceláriu, ktorá žiadosti Vašej snád zadosť učiní.

Volič. Do týchto čias nič nevieme.

Topolčiansky. Jestli nachádza sa ešte v našej red. veľmi vďačne.

Gazda 3075. V minulom čísle sme už povedali, že «žiacke lósy» budú mať tah 4. apríla.

Udávatel J. J. Už to ináč nenie. Porekadlo hovorí: «Pomáhaj si človeče, i Pán Boh ti pomôže!» A vo Vás niet odhodlanosti pomáhať si. Rozmýšľajte a dôjete toho presvedčenia, že i tá myšlienka a spôsob najde ľahko prevedenie.

Velp. J. J. kaplán. Dobré pamätáme sa, že v decembrových číslach sme boli o tom písali. Ráčte si ich prezreť.

J. J. Vrab. v Gaj. Bohužiaľ, že my Slováci sme ešte na mnohých miestach tak vo všetkom zaostali, čo môžeme pripísať len za veľkú chybu našim niektorým pp. bratom, ktorí nie žeby predplatili sa na niektorý dobrý časopis, z ktorého by mohli pre svoj každodenný život veľký pôžitok čerpať, ale oni radšej počúvajú kadejakých «*Vigichomersteinerov*», nežli svojich otcov, ktorí siloumocou pracujú deň i noc, aby mohli čím skôr postaviť svoj národ na nohy.

Šidlo z vreca v Per. Ak stihneme uverejníme.

P. Štef. Hlasica. Odpusťte, že v žiadosti Vašej docela žiadnou radou nemôžeme Vám pomôcť, ponevác sú tam už rakúske súdobnosti a práva.

Horský. O takých veciach nemáme žiadneho svetla.

K. M. v Sv. Ben. List môžete i slovensky písať.

F. Lipský. Budúcne.

Viacerým. Žiacke lósy budú mať tah dňa 4. apríla.

K. J. Kostolný. Je to pekne od Vás, keď vytrváte v takej práci. Keď je Vám možné; tedy len robte za blaho a snahy nášho ľudu.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.*

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 h.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knížočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knížočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvreljšie túto dobrú knížočku priateľom ľudu do pozornosti.

Zábavné a poučné knižky sú tie najlepšie a najlacnejšie knižky, ktoré sa kedy pre slovenský ľud písali a tlačili. Každá knižka je na 160 strán hrubá a obsahuje mnoho zábavných povestí, rozprávok, básní, pesničiek, nártov a poučných článkov o hospodárstve, priemysle, o zákonoch, o domácnosti atď. V knižkách sú i obrázky. Tieto knižky vychodia štyri rázy do roka, a síce v novembri, decembri, februári a marci po jednej. Na všetky štyri knižky môžete sa odrazu predplatiť tak, keď pošlete 1 korunu na adresu: Administrácia «*Ľudových Novín*» v Turčianskom Sv. Martine (Turócz Szt. Márton). Kto sossiera 10 predplatiteľov a do 1-ho januára 1903, pošle ich adresy i s predplatkami na horeudatú adresu, ten dostane zadarmo všetky štyri knižky!

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knížočku už objednal, peniaze poslal, knížočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «*Rózsa Kálmán a manžel.*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u.* — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve.*

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsua (*Budapest, VIII., Szentkirályi-u.*) síce za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knížku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 2. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný

redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Noviny Malých s mnohými obrázkami vychádzajú do roka osemkrát počnúc od októbra až do mája každého 15-ho. Rediguje Ján Bežo v Senici. (Szenicz, Nyitram.)

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti. Z maďarského preložil Jozef Buckta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Dennica. Ročník VI. Číslo 1. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolecz). Predplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

Sláva božskému srdcu. Katolícka modlitebná knižka pre ctiteľov najsv. srdca Ježišovho. Sostavil Andrej Kubina kňaz z druž. Ježišovho. Vydal Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 1 kor. 20 hal.; viaz. výt. v plátne 1 kor. 80 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 40 hal., a v chagr. so zlatorezom a spinokov 2 kor. 80 hal.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8'45—8'20 kor., peštianska 8'40 8'00 kor., z Báčky 8'05 kor., banátská 8'10—8'30.

Jačmeň: na krm 6'15—6'10 korún, do pälénice — kor., na várku — kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4'20 korún, hrubé 4'50 korún.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 9'75—11'00 brnavá 7'50—7'75, pestrá 9'25—10'00, drobná 9'70—8'95, cúdená 11'50——. *Hrach:* 9'50—12'00, lúpaný 20'——. *Šušovica* horšia 7'00—10'00, lepšia 15'00—17'—. *Mak:* 26'00—29'50, všetko po 50 klgr.

Petrolej trojkrížový 45'00, dvojkrížový 38'00 **zl.** 50 klgr. netto.

Sviňská masť 50'00—50'50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48'— $\frac{4}{100}$ 48'75—, udená dobrá slanina 48'50— po 50 klgr.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecenstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračkovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Oznam.

Náš vremlilovaný velebný pán páter *Zaosek* svoje dielo «Tridsaťročné jubileum farárskeho uradovania» v 82 kusov obetoval čo milodar na nový kostol Lutišký, s tým právom, že dolupodpísaný môže dielo to odpredať a utržené peniaze na ten cieľ, na ktorý to venoval obrátiť.

Úctive teda prosím tých ct. čitateľov a dobrodincov, ktorí by chceli si túto knižku zaopatriť a k dobrému cieľu prispieť: aby sa hlásili u dolupodpísaného, ktorý za

25 krajciarov t. j. 50 halierov s najväčšou ochotnosťou a vďakou hneď na určité miesto odošle.

S týmto sa dvojaký cieľ obsiahne: asice má človek zábavné čítanie a pritom i obetuje milodar na vznešený cieľ, ktorý spolu podporuje chudobu.

Pritom prosím všetkých veľactených pánov, ktorí od velebného pána pátra Zaoska jeho dielo «Tridsaťročné jubileum» dostali a zaň nezaplatili, aby obnos 25 krajciarov na farský úrad Lutišký poslať si nesťažovali; tým viacej, lebo to je tiež čo milodar na nový kostol Lutišký od dobrodinca veľkého, velebného pána pátra Zaoska obetované. Začo jemu i cestou tohoto úprimne ďakujem a «Pán Boh zaplať» privolávam.

V Lutišiac, dňa 17. marca 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.)
Ján Greben, farár.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená, shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Ceny kosity generála Devetta z delovej ocele sú:	65	70	75	80	85	90	95	100 cm.
	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 15 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí. Pravá novota! Vyznačená kosa zľahujúcim kľúčom 20 kr. «Diadal» náčinie ku nakutín, kladivko, a penka 85 kr. Amerganský brúsiaci kameň pre kosu na svete najlepši 20 kr.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výš menovanej firmy obraz-kový cenník nežiadal, ktorý zdarma za mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Odpredaj majetku.

V Lazanoch, (pri Kláštore, Turčianska stol.) zo slobodnej ruky predávam majetok pozostávajúci z domu 2 hospodárskymi stavbami, 16 kat. jutár orácej zeme, 6 jutár luk, 5 kat. jutár pašienok, vo vlastnje urbárskej hore. Cena 4000 zl. Blížšie správy podá odpredávač.

Emil Volko

Ost. pošta Zníováralja (Turóczm.)

Blahorodému

*p. Jánovi Štalmachovi
pozlatiteľovi*

v Lipt.-Sv.-Mikuláši.

(Preklad z pôvodiny maďarskej.)

S pozlátiením hlavného oltára kostola nášeho v každom ohľade som spokojný. S uznaním tvrdím, že práca Vaša je nie drahá, ďalej, že krásny vývod (práce Vašej) svedčí o vkuse (estetike) a svedomitosti. Ku pochvale Vašej slúži náležitost a rýchlost, s ktorou ste predpísanú prácu konali. Žiadana vec je, žeby prácu Vašu čím viac ku sláve Božej do užitku vzali.

V Lipt. Ružomberku, 4-ho októbra 1899.

Mikuláš Pálmay, načelník kolegiuna piaristického

Vysvedčenie.

Ponevác obnovenie a ozdobenie vnútorného zariadenia Oravsko-Rabčianskeho- a Rabčičianskeho rim-katolíckych kostolov neodkladnou potrebou sa stalo, k povereniu s prácami týmito na teraz v Lipt.-Sv. Mikuláši sa sdržiavajúceho ozdobníka a pozlatiteľa Jána Štalmacha, akožto v takýchto prácach celkom spoľahlivého znalca mi odporučali.

Menovaného pozlatiteľa a ozdobníka so spomenutou prácou som skutočne poveril, ktorý ju behom 1901/902. aj dokončil. Práca jeho predbežne ohliadnutá a prezkumaná nie len veriacich mojích úplnú všeobecnú spokojnosť, ale aj susedných pánov tarárov všeobecnú pochvalu si získala na toľko, že si za povinnosť svedomia pokladám aj touto cestou úplnej spokojnosti mojej výraz dať, a horespomenutého p. Jána Štalmacha k povereniu s podobnými prácami ako svedomitého, usiovníkeho, náležitého a zkuseného znača odporučat.

V Oravs.-Rabči, 14-ho marca 1902.

Jozef Murdzák, dekan, tarár v Rabči.

(Preklad z pôv. maďar.)

VEĽKÝ KRACH.

V New-Yorku a v Londíne nešiangali ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som spínomocnený, spínomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydičky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci- ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievková ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mlieková ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a včuli len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť' použiť' ženy si túto okrásťujúcu garnitúru nezaobstarat,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

ďalej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B, Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisícou uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Michal Veselý

Kostolný maliar, okrásľovateľ a pozlácateľ
v Piešťanoch, nitrianská stolica.)

Prijíma vymalovanie a obnovenie kostolov v každom slohu, tak tiež maľovanie a obnovenie oltárov, kazateľnic a iné olejo-malebné okrásľujúce práce.

Najlepšie odporúčanie dolu s udanými nysvedčeniami, solidnú prácu, mierne ceny

Vysvedčenie.

Ja niže podpísaný, čo «Svätej Alžbety» slovenského kostola nemocných farár osvedčujem, že Michal Veselý, maliar rodom z Piešťan, rim. kat. nábožens'va, hore spomenutý kostol, v septembri a novembri minulého roku, ktorý bol ešte za doby starých časov postavený, peknou, umeckou prácou okrásľil, začo ho jakožto pílneho a zručného maliara a ozdobovateľa kostolov čo najlepšie odporúčam.

V Kremnici, 17. novembra 1902.

Jozef Breštiansky,
rk. farár.

Pán Michal Veselý, kostolný maliar, rodák z Piešťan, zamaľoval a obnovil za miernu cenu k úplnému uspokojeniu ev. a. v. lazovskej cirkve hlavný oltár; pričom sa s ustavou a čistou malbou, ako aj zručnosťou prevedenia práce tak vyznamenal, že ho ktorejkoľvek cirkvi čo spôsobného a svedomitého maliara kostolov snažne môžem odporúčat.

V Lazoch (trenč. stol.), 4. aug. 1901.

Fraňo Švehla,
ev farár.

OCHRANCA ŽIVOTA.

Skutočná udalosť života. — Rozpráva Andrej Fabian v Turkeve.

Odkedy je svet svetom, nikto ešte tak nezkúsil ošoh čítania, ako môj otec, ktorý bol ťažko nemocný a že je teraz zdravý, môže ďakovať len tomu, že vie čítať.

Osem rokov sa trápil môj otec na **žalúdočnú krč, črevové neduhy, na málokrevnosť, každý rok ho napadla červienka a pritom klopanie srdca.** Toto boli jeho vnútorné choroby. Lež trpel neborák aj na strašné zovnútorne neduhy. Ohavne ho trápyli **lámka a rheuma, bolel ho driek, mal strašné lúpanie a nebolo mu žiadnej pomoci.** Už-úž vzdal sa toho, aby vyhazoval groše na lieky, do perin zakrútený celý deň sedel pri kachloch a čítal z modlitebnej knižky a z kalendárov. Naraz vám zkríkne:

— To je ono!...

— Čo? — pýtali sme sa ho.

— To je ono! — opakoval stavec a ukazoval na jednu

poviedku s nápisom **«Tajomstvo jedného starca»**, v ktorej istý Štefan Szabó vypráva, že už žiadal liek na svete nemohol mu pomôcť, konečne sa obrátil ku chýrečnému **Fellerovmu «Elsa-Fluidu»**, z lekárne **Eugena V. Feller**a v **Stubici**, Kirchengasse č. 18. (záhrebská stolica), ktorý nielen jeho vyliečil, lež ešte aj mnohých iných ľudí v obci. Nechceli sme pokaziť nášmu úbohému otcovi jeho dobrú vôľu a na jeho žiadosť dali sme mu doniesť z lekárne ku sv. Trojici **Eugena V. Feller**a v **Stubici**, Kirchengasse č. 18. za 5 korún 12 flašiek toho «Elsa-Fluidu», lebo menej nepoše.

Pán lekárnik na poštovú dobiereku poslal nám jeden tucet flašiek Elsa-Fluidu a pripojil k nemu aj návod o upotrebení, z ktorého sa dozvedel, ako treba liek užívať. Poštu zaplatil on sám.

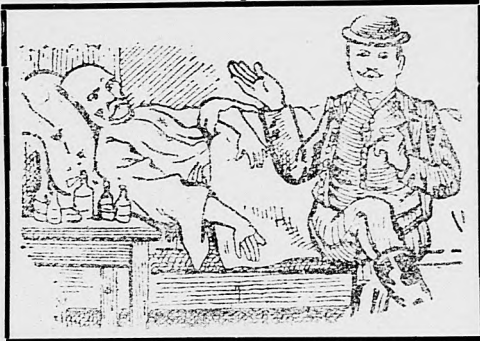
Za 14 dní každú hodinu 20 kvapiek vypil môj otec v mlieku z tohto voňavého «Elsa Fluidu» a každé ráno a každý večer sa dobre natrel týmto «Elsa-Fluidom». Od 9.

dňa sa lepšie cítil a začal už aj chodiť, o dva týždne ale bol už úplne zdravý.

V dedine a na okolí sa onedlho každý dozvedel, že môj otec je zdravý. Všetci si objednali **Fellerov Elsa-Fluid** a div-živúci, každému osožil. Tu len niekoľko pádov chcem pripomenúť: Štefan Dandár následkom svojej staroby mal **slabý zrak**, už skoro oslepnul a preto začal užívať Fellerov Elsa-Fluid. O šesť týždňov mal taký zrak, ako mladý človek. Ján Velký a ešte iných 20 ľudí mali **klanie, bolenia drieku**, bolela ich **hlava a krčže**, veľmi **kašľali**, mali influencu a Fellerov Elsa-Fluid všetkých vyliečil. Žena Karola Erösa mala **závrat**, bolely ju **prse** a mala **horúčku**. Gazdina pána farára dostala na tvári **otvar**, na nohe mala zastaralú ranu, **bolel ju krk**. Ondrej Zázvorka a jeho šestero detí trpelo na **žltáčku, žalúdočné neduhy**, mali **ztvrdnutie stolice a hlísty**. Fellerov Elsa-Fluid tak tieto ako aj všetky iné nemoci úplne vyliečil.

Elsa-Fluid stal sa ustavične viac chýrnejšim, chudobní ľudia poskladali svoje groše a mnohí si objednali dohromady **4 tucty za 16 korún**, aby im to takto lacnejšie vyšlo. Tento liek osoží aj drubéži a ošpaným. Môjmu starému otcovi nedalo pokoja, ako by mohol preukázať svoju vďaku pánu Eugenovi V. **Fellerovi**, ktorému mohol ďakovať celé svoje zdravie. Keď raz prišiel z kostola, povedal mi takto: To môžem čítaniu ďakovať, že som v kalendári na tento dobrý liek prišiel, ktorý bol ochrancom môjho života, sadni si teda syn môj a napíš lekárnikovi Fellerovi, ako som bol chorý ako mi pomohol **Fellerov Elsa-Fluid** a aby nešanoval groše, ale aby dal vytlačiť do novin a do kalendárov, nech vie celý svet, aký výtečný liek je jeho Elsa-Fluid.

Vy, milí čitatelia, keď si chcete dať doniesť Elsa-Fluidu, takto adressujte:

EUGEN V FELLER, lekárník v Stubici, Kirchengasse c. 18. (Záhrebská stolica.)

Daj Pán Boh, aby sa tento zázračný liek nikdy neminul a každému tak výsledne osožil ako môjmu, starému otcovi.

Pravý **Fellerov ELSA FLUID** musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu znázornená s menom «Elsa» a podpisom «Feller», preskúmaný a одобrený zdravotníckou vrchnosťou. Na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne **Fellerov Elsa-Fluid** vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestnou diplomou. Objednajte si Fellerov «Elsa-Fluid» len poštovú dobiereku alebo na vopred zaslané peniaze.

Nielen nemocní, lež i zdraví si objednávajú «Fellerov» Elsa-Fluid k posilňovaniu nervov, k občerstveniu a k okrášleniu kože, k umývaniu hlavy proti šupinám, plznutiu vlasov a môže sa upotrebiť ako parfín pre chyžu.

Stojí **spoľu** i s portom, škatulou a úpravou **1 tucet (12 flašiek) 5 kor., 2 tucty (24 flašiek) 8 kor., 60 halierov, 3 tucty (36 flašiek) 12 kor. 40 hal., 4 tucty (48 flašiek) 16 kor., franko všade.**

Každému vďačne odpíšem, že som už bola 20 rokov chromá a zachránil ma jedine Fellerov

„Elsa-Fluid“

tak píše

Michalova Stácova
z B. Szarvasu 1901.

Kto chce dostať pravý **Fellerov Elsa-Fluid**, nech objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela:

Eugen V. Feller,

majiteľ lekárne ku «Svätej Trojici» a dvorný dodavateľ jeho cis. a kraľ. výsosti princa Filipa Bourbona.

STUBICA, Kirchengasse číslo 18. (Záhrebská stolica.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12. v lekární **Eggera**, Váci-kört. č. 14. a v lekární **Belu Zoltána**, Nagy-korona ulica č. 23

Kto miluje svoje zdravie, nech si objedná podivuhodný liek Fellerov

„Elsa-Fluid“

píše

Štefan Juhász,
z Dnnaöldváru.